

Erdészeti Fórum 2002 – az Akadémián

A Magyar Tudományos Akadémia, Agrártudományok Osztálya, Erdészeti Bizottsága, mérsékelt érdeklődés mellett tartotta meg a 2002. évi Erdészeti Fórumát. Mottóként használták a meghívón gróf Széchenyi Zsigmond, *Abogy elkezdődött* c. könyvében írt, ma már örökérvényű sorait, mely szerint: „*A vadászat: Vadűzés és erdőzűgás. De több erdőzűgás.*”

A fórum tárgya, *A vadgazdálkodás időszerei a XXI. század elején* valóban aktuális téma. Ezt igazolták is a neves szakemberek részéről elhangzott, modern vetítőeszközökkel látványosan megjelentetett előadások.

Az előadók és a témák megérdemlik, hogy a témacímeket és a legfontosabb szakmai megállapításokat az alábbiakban közreadjuk.

Pintér István, az FVM vadgazdálkodási és halászati főosztályának helyettes vezetője elmondta, hogy az elmúlt évben a vadgazdálkodás árbevétele mintegy 5 százalékkal növekedett az előző évhez képest. Az utóbbi idő egyik legjelentősebb problémájának nevezte, hogy nagymértékben megnövekedett a vadkár, ami a múlt évben elérte az 1,4 milliárd forintot. A vadkár leginkább a Délnyugat-Dunántúlon vált jelentőssé. Példaként említette, hogy Somogyban a múlt évben 400 millió forint volt a vadak által okozott kár.

A vadkár enyhítése végett az ideai vadászati szezonban már a vadászati hatóságok az éves lelövési tervek elkészítésénél megemelték a vadásztársaságok lelövési kötelezettségét.

Magyarországon jelenleg mintegy 85–90 ezer szarvas, 85 ezer vaddisznó, 20 ezer dámszarvas, 10 ezer muflon, 300 ezer őz, továbbá mintegy 500–550 ezer mezei nyúl, 700 ezer fácán és mintegy 50 ezer szürke fogoly él. Az főosztályvezető-helyettes szerint az ideai év szintén kedvező lehet a vadgazdálkodás számára árbevételi szempontból, amennyiben az időjárási feltételek megfelelően alakulnak.

Úgy tervezik, hogy ebben az évben az árbevétel meghaladja a 14 milliárd forintot és az eredmény is 1 milliárd forint felett alakul majd.

A magyar vadgazdálkodás árbevételeinek 50 százalékát a külföldi vadászturizmus biztosítja, továbbá jelentős a hazai bér vadászatból származó bevétel is, a lelőtt vadexport ugyancsak nagy hányadot biztosít a bevételből és a múlt

évben az élőnyúl-kivitel is sokban hozzájárul a bevételek emelkedéséhez.

Dr. Máttyás Csaba intézetigazgató (Nyugat-magyarországi Egyetem): Számítalan probléma húzódik meg a vadgazdálkodásban (vadkár, kerítések, földtulajdonosok igénye, természetvédelmi előírások stb.), amely keresi helyét, az erdőgazdálkodással együtt a gazdaságban. *Sebezhető a vadgazdálkodás.* Ökológiai szempontból elképzelhető az erdő patások nélkül, de sok más indok miatt nem. Ökoszisztéma, szemléletű gazdálkodást kell folytatni, amelynek része az ember is. Szükséges a biodiverzitás, a természet sokszínűségének védelme.

Dr. Kőbálmay Tamás, a Vadgazdálkodási Albizottság elnöke *A nagyvad gazdálkodási aktualitások* című előadásában, bemutatta, hogy az elmúlt évtizedben a gímszarvas öt és félszeresére, a dám részben, az őz négyszeresére, a muflon négyszeresére és a vaddisznó tízszeresére duzzadt, növekedett. Ezért is erősebb mennyiségű szabályozásra van szükség, pedig még a belső- és külső kíméletlen vadász, orvvadászat is működik. A vadászatba erőteljesen betört a pénzvilág.

Dr. Mészáros Károly intézetigazgató (NyME) és *Pintér István* FVM főosztályvezető helyettes: *A vadgazdálkodási teszttüzem-bálázat fenntartásának lehetséges előnyei.* A vadászat piaci funkciói felértékelődtek és ki kell alakítani olyan információs rendszert, amely segítségével, az ökológiai és ökonómiai adatok felhasználásával megbízható következtetések levonását teszi lehetővé. Feltűnő adat került közlésre: a vadgazdálkodási ágazat 2001/2002. éves országos árbevétele: 12 892 millió forint, a kiadás 12 903 millió forint, míg az eredmény 799 millió forint volt.

Dr. Csányi Sándor tanszékvezető (Szent István Egyetem): *Az Országos Vadgazdálkodási Adattár működtetésének tapasztalatai.* Az OVA adatai hivatalos közokiratnak számítanak, ha azokat a törvényi előírásoknak megfelelően kiadják. Az Adattár nem vizsgálhatja a vadgazdálkodók tevékenységét, mérlegadatokat helyességét. Az OVA titoktartásra kötelezett.

Nádas József igazgató, Állami Erdészeti Szolgálat, Kaposvár: *Vadkárhelyzet, vadkár gondok Somogyban.* Mérhetetlenül magas a nagyvadlétszám Somogyban. Hogy mennyi? Nem tudja

senki, mert a vadkárbecslés spekulatív adat. Az viszont tény, hogy például Somogyban 4000 db vaddisznó a fenn tartható, de 2001-ben 11 000 db-ot lőttek. Az erdővédelmi kötelezettség növekszik, nő az erdőművelés költségigénye, a természetes erdőfelújítás feltételei eltűnnek, az idős erdőállományok fennmaradnak, mert a véghasználatokat drasztikusan korlátozni kell. Örült kerítésépítés indult meg az erdőgazdaságoknál, csak így lehet felújítani az erdőket. Az 1971. évi 4000 db nagyvadki-lövés 2001-ben 25 000 db-ra emelkedett. A 2001-es esztendőben a megyében kifizettek 400 millió Ft mezőgazdasági vadkárt, 56 millió Ft erdei vadkárt és 300 millió Ft-ot kerítésépítésre (8064 ha erdőfelújításra). Feladat: jelentősen kell növelni a nagyvadlelövést, vadlétszám becslés helyett vadszámlálással kell megállapítani a tényleges nagyvadlétszámot, jobb erdővédelmet kell biztosítani.

Dr. Demeter András KÖM-TvH főosztályvezetője: *Az EU természetvédelmi jogszabályainak hatása a magyar vadgazdálkodásra.* Összefoglalóan megállapította, hogy az EU csatlakozás remélhetőleg nem okoz nagy gondot Magyarország számára, de leginkább a vadászoknak. A madárvilág fokozott védelme várható, de a jelenleg vadászható madárfajok számát nem akarják csökkenteni. Nem teljesíthetetlenek az EU csatlakozási előírások. Azokon a területeken, ahol eddig vadászni lehetett, ott továbbra is lehet vadászni.

Dr. Faragó Sándor intézményigazgató (NyME): *A magyar vízivadgazdálkodás jelene és jövőképe.* A bemutatott grafikonok és adatok azt bizonyítják, hogy a jelenleg vadászható vízivad-fajok száma vélhetően növekedett, mert kismértékben növekedtek a terítékadatok. A Ramsári egyezmény nem zárja ki a vízi vad bölcs hasznosítását.

Jung László vezérigazgató (Egererdő Rt.): *A vadgazdálkodás és a természetvédelem gyakorlati tapasztalatai.* Fontos az erdei ökoszisztéma fenntartása. Az erdő alkalmazkodóképességű és önfenntartó erejét biztosítani kell. Ahol ez megsérül, ott jelentősen kell apasztani a nagyvadlétszámot.

Rádi József vezérigazgató-helyettes (Gemenc Rt.): *A gemenci területeken túltartott a nagyvadállomány.* A csökkentés minőségi (pl. agancssúly-növe-

kedés) javulást eredményez. A természetvédelem jelentős mértékben léptet életbe korlátozásokat (pl. őshonos nemes nyár). Mindenképpen kompromisszumot kell kialakítani a természetvédelem, az erdőgazdálkodás, a vadgazdálkodás között.

Feiszt Ottó vezérigazgató (Zalaerdő Rt.) OMVK elnöke: *A civil szervezetek helye a vadgazdálkodásban*. Egységes vadászati érdekképviselet kellene. Ez ma törvénymódosítás nélkül nem megy, de együttműködésre mindenképpen szükség van. Sok megoldandó téma van:

a vadászat helye a természetvédelemben, jogszabályi túlszabályozottság, rossz színben tüntetik fel a vadászatot stb. Fontos a vad és élőhelye védelme, mert csak így maradhat fenn a vadászat, vagy pedig nem fogunk vadászni.

Dr. Balázs István

A magyar nagyvadgazdálkodás jövőképe

Fenti címmel az Erdészeti Lapok ez évi július-augusztusi számában jelent meg Rakk Tamás írása.

Rakk Tamás erdőmérnök, kolléga, akinek néhány szakmai cikkét, sőt könyvét is elolvastam és bár több alkalommal véleményem, álláspontom elterít az alkotótól, ám összességében, egy szakmájáért tevékenykedő, az erdő-vadat szolgáló és ezáltal a természetet, a maga összetett egységével védő szakembert véltem benne megismerni.

Ám a fent idézett című cikk – vagy nem tudom, minek nevezem – megdöbbentően eltérő képet mutat. Már az indítás hajmeresztő:

„A magyar nagyvadgazdálkodás jövőképe: rendkívül alacsony szabaderületi vadlétszám, ehhez kötődő minimális vadászati lehetőség mellett a zárt rendszerű vadgazdálkodás (nagybetűvel) országos hálózatának létrehozása, ezzel a magyar vadászat hírnevének megőrzése, az érték és haszontermelő képességének fokozása.”

Tehát a ZRV (nagybetűvel) a magyar vadászat hírnevét megőrzi és értékét – gazdasági hasznát (nyereségét) fokozza. Ezt még elképzelni is lehetetlen, nem megvalósítható.

De a szerző folytatja:

„A szabaderületi nagyvadlétszám drasztikus – és persze vagy lehetőleg szakszerű – csökkentése az elkövetkező 4-5 évben megkerülhetetlen evidencia.”

Tényleg nagyszerű megoldás, 4-5 év alatt drasztikusan, de szakszerűen lelőni a nagyvadállományt, hogy károkozása megszűnjön, de az is evidens (habár jobban szeretem a magyar kifejezéseket), vagyis nyilvánvaló, hogy ha egy nagyvad marad, az is eszik, károsít, tehát drasztikusan kiirtandó.

A következő bekezdésekben a mező- és erdőgazdaságban jelentkező vadkárral foglalkozik, megállapítja, hogy a jelenlegi helyzet tarthatatlan, a tényleges kárnagyságot általában tompítják. Ez igaz, de a megoldás:

„Az erdei károk megszüntetése csak a nagyvad eltávolításával lehetséges, mert a költségnövelő infláció, a faárak csökkenése, a fapiac összeomlása, az önköltség emelkedése miatt amúgy is tragikus gazdasági helyzet nem engedi meg, hogy a természettől ajándékba kapott magvakat a szarvas és vaddisznó egye meg, mert azok idegen csak méregdrága csemetével pótolhatók, amit ismét a vad rág le.”

Fentiekkel kapcsolatban néhány kérdésem lenne. A felsorolt összes vadgazdálkodást hátrányosan befolyásoló tényező kiküszöbölhető, ha kiirtjuk a nagyvadállományt? A szarvas okozza az inflációt vagy a fapiac összeomlását és nem kellene az önköltség emelkedését házon belüli vizsgálatokkal elemezni, feltáró piackutatást végezni, megfelelő csemetét nevelni és nem méregdrágát vásárolni?

A többi kérdésemet nem teszem fel, mert nem kívánok mint nyugdíjas, súlyosabb vadgazdálkodási kérdésekbe bonyolódni. A vadkárelhárító kerítések túlzott mértékű építése tényleg tarthatatlan és a biodiverzitást semmiképpen sem szolgálja, a ZRV (nagybetűvel) igen!?!?

A cikk ezek után nem „sőhajtozik” együtt a természetvédelemmel, az erdei ökoszisztémát féltő „a megfelelő kölcsönös előnyöket nyújtó erdész-vadász együttműködést hangoztatókkal, hanem kijelenti, hogy az egyetlen, mindent megoldó, sőt számtalan előnnyel járó ZRV (nagybetűvel) rendszer a kérdés kulcsa.

Tehát a drasztikusan 4-5 év alatt lelőtt vadállomány helyett 10-12 darab 10-12 ezer hektár nagyságú bekerített vadaskertet kell létesíteni, olyan termőhelyen, ahol a termőhelyi adottságok miatt fatermesztés (erdőgazdálkodás) nem lehetséges.

A szerző úgy gondolja, hogy javaslatának elfogadásához szükségtelen holmi áltudományos és körmönfont elemzések elvégzése és mindenki értékelné fogja az elért eredményt.

És ezek után következnek a bizonyítékok:

1. „A drasztikus állománycsökkentés átmeneti vadászati árbevétel-növekedést okoz, egyben a megmaradó vadállomány-minőséget jelentősen növeljük.” Ezzel szemben az árbevétel csak többelthússal növelhető, mert a bérvadásztatás útján elejtett trófeás vad értékesítése máris kétséges, de a vadhús iránti kereslet is korlátozott, így az árbevétel-növelés csak elméleti szinten valószínű, a valóságban nem.

A minőségnövelés pedig elméleti szinten sem, mert ami nincs, azt nem lehet javítani és a drasztikusan apasztott állomány maradékával vadgazdálkodjon a végrehajtó, aki a kiváló, „minőségű magyar vad iránt elkötelezett” – állítja a szerző – és ezt 10-12 darab 10-12 ezer hektáros állatkertbe kívánja bekényszeríteni. Áltudományos elemzés nélkül merem a következőket leírni, hogy az elképzelés nemcsak torz, hanem egyenesen káros.

2. A ZRV (nagybetűvel) kezelési mód meghatározását szóról szóra idézem, olyan érthetően és szép magyarsággal íródott:

„A ZRV (nagybetűvel) az élőhelyek és a populációk dinamikáját figyelembe vevő, ökoszisztéma kezelési mód, amely az ökológiai összefüggéseket mérlegelve végez ökonómiailag is eredményes természeti erőforrás vadgazdálkodást. Alapeszménye, hogy a biodiverzitás elemében a vadat a föld egyik megújuló természeti erőforrásának tekintik.” (Nem élőlény, hanem a piacgazdaság egyik árucikke.)

Aki ezen körmönfont mondatfűzés értelmét megfejtí, azonnal észreveszi az alapvető tévedést: egy szűk ketreche bezárt állatra a bent lévő élőhely dinamikáját bármely ökoszisztéma képtelen érvényesíteni, mert ilyen nincs. A 10 ezer ha-os vadaskertbe bezárt szarvaspopuláció (egy populáció legalább 100 darabos törzsállományból áll) élőhelye azonos egy szűk ketreccel, ráadásul dúszítva még egyéb állatfajokkal.